

۲۱. گزینه ۴

$$f(x) = \sin x + \frac{1}{\pi} x^2 \Rightarrow f'(x) = \cos x + \frac{2}{\pi} x \Rightarrow f''(x) = -\sin x + \frac{2}{\pi} = 0 \Rightarrow \sin x = \frac{2}{\pi} \Rightarrow x = \alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$$

$$\begin{cases} x \in (0, \alpha) : \sin x < \frac{2}{\pi} \Rightarrow f''(x) = -\sin x + \frac{2}{\pi} > 0 \Rightarrow \text{تقعر رو به بالا} \\ x \in (\alpha, \frac{\pi}{2}) : \sin x > \frac{2}{\pi} \Rightarrow f''(x) = -\sin x + \frac{2}{\pi} < 0 \Rightarrow \text{تقعر رو به پایین} \end{cases}$$

در نتیجه ابتدا تقعر تابع $f(x)$ رو به بالا بوده و سپس رو به پایین است.

-سراسری-۱۳۹۱-متوسط

۲۲. گزینه ۲ باید به دنبال نقاط بحرانی در بازه $(-1, 2)$ باشیم (ابتدا و انتهای بازه نقطه‌ی بحرانی به حساب نمی‌آیند). ریشه‌های درون قدرمطلق نقاط بحرانی هستند:

$$f(x) = |x^3 - x| = |(x-1)(x+1)x| = 0 \Rightarrow x = \pm 1, 0 \xrightarrow{\text{غ ق ق } x=-1} x = 1, 0$$

$f'(x) = 0$ همچنین ریشه‌های معادله‌ی

$$f'(x) = 0 \Rightarrow 3x^2 - 1 = 0 \Rightarrow x = \pm \frac{\sqrt{3}}{3}$$

$$\left\{ 0, 1, \frac{\sqrt{3}}{3}, -\frac{\sqrt{3}}{3} \right\}$$

بنابراین مجموعه‌ی نقاط بحرانی تابع در فاصله $[-1, 2]$ برابر است با:

-سراسری-۱۳۹۰-متوسط

۲۳. گزینه ۴ مجانب‌های تابع را در بی‌نهایت به کمک هم‌ارزی بدست می‌آوریم. لذا داریم:

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} ax + \sqrt{x^2 + bx} = ax + \left| x + \frac{b}{2} \right| = \begin{cases} ax + x + \frac{b}{2} = x(a+1) + \frac{b}{2} & x \rightarrow +\infty \\ ax - x - \frac{b}{2} = x(a-1) - \frac{b}{2} & x \rightarrow -\infty \end{cases}$$

$$x \cdot (a+1) + \frac{b}{2} = -1$$

در $x \rightarrow +\infty$ مجانب افقی $y = -1$ است. لذا داریم:

$$a+1 = 0 \Rightarrow a = -1, \frac{b}{2} = -1 \Rightarrow b = -2$$

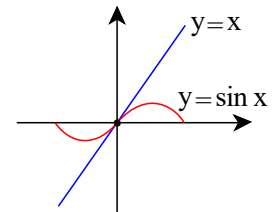
توجه: در بی‌نهایت هرگز دو عبارت مساوی یکدیگر نیستند بلکه هم‌ارز یکدیگرند یعنی ضرایب متغیرهای هم‌درجه با هم برابرند.

-سراسری-۱۳۸۹-متوسط

۲۴. گزینه ۲ جهت تقعر تابع را در اطراف نقطه $x = 0$ بررسی می‌کنیم. لذا داریم:

$$f(x) = \frac{1}{6} x^3 - x + \sin x \Rightarrow f'(x) = \frac{1}{2} x^2 - 1 + \cos x \xrightarrow{x=0} f'(0) = 0 - 1 + 1 = 0$$

$$f''(x) = x - \sin x \Rightarrow \begin{cases} x < 0 : x < \sin x \Rightarrow f''(x) < 0 \\ x > 0 : x > \sin x \Rightarrow f''(x) > 0 \end{cases}$$

در نتیجه تقعر تابع $f(x)$ در $x = 0$ ، ابتدا رو به پایین و سپس رو به بالا می‌باشد پس گزینه‌ی ۲ صحیح است.

-سراسری-۱۳۸۶-متوسط

۲۵. گزینه ۲ توجه: برای محاسبه‌ی اکستریم‌های سراسری در توابع پیوسته باید عرض‌های نقاط بحرانی را محاسبه نموده و با مقادیر تابع در ابتدا و انتهای بازه مقایسه شود.

نقاط بحرانی تابع $f(x)$ را در بازه $[1, 3]$ می‌یابیم. لذا داریم:

$$f'(x) = 3x^2 - 6x = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ x = 2 \end{cases} \quad (0 \notin [1, 3])$$

$$\begin{cases} f(2) = k - 4 & \min \\ f(1) = k - 2 \\ f(3) = k & \max \end{cases} \Rightarrow k - 4 = -k \Rightarrow k = 2$$

-سراسری-۱۳۸۴-متوسط

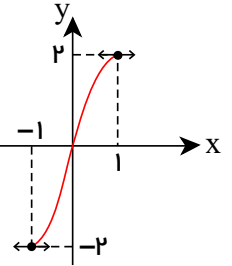
۲۶. گزینه ۴ از آنجا که به ازای مقادیر x در بازه $[-1, 1]$ ، $x^2 - 3 < 0$ ، لذا خواهیم داشت:

$$f(x) = x|x^2 - 3| \xrightarrow{x \in [-1, 1]} f(x) = -x(x^2 - 3) = x(3 - x^2)$$

$$\Rightarrow f'(x) = -3x^2 + 3 \xrightarrow{f'(x)=0} x = \pm 1$$

$$-1 \leq x \leq 1 \rightarrow 0 \leq x^2 \leq 1 \rightarrow -3 \leq -3x^2 \leq 0 \rightarrow 0 \leq -3x^2 + 3 \leq 3$$

f در بازه $[-1, 1]$ صعودی و پیوسته است و در این بازه نقطه‌ی بحرانی ندارد، پس نقاط ابتدا و انتهای بازه $[-1, 1]$ اکسترم‌های مطلق و نسبی تابع است.

در نتیجه تابع در $x = -1$ ، $\min$ مطلق و در نقطه‌ی $x = 1$ ، $\max$ مطلق دارد و این نقاط طول اکسترم‌های نسبی تابع نیز هست.

-سراسری-۱۳۸۷-متوسط

۲۷. گزینه ۱

$$f(x) = x^4 - 6x^2 + 8x \Rightarrow f'(x) = 4x^3 - 12x + 8 \xrightarrow{f'(x)=0} 4(x^3 - 3x + 2) = 0$$

$$\Rightarrow (x-1)(x^2 + x - 2) = 0 \Rightarrow (x-1)^2(x+2) = 0$$

$x = 1$ ریشه‌ی مضاعف تابع مشتق $(f'(x))$ بوده و لذا در $x = 1$ تابع اکسترم نسبی ندارد و $x = -2$ ریشه‌ی ساده‌ی مشتق بوده و از

آزمون اول مشتق داریم:

x	-2
f'	$- \quad \quad +$
f	$\searrow \quad \quad \nearrow$

$\Rightarrow x = -2$ طول نقطه‌ی می‌نیمم نسبی است.

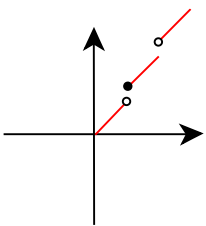
بنابراین این تابع تنها یک می‌نیمم نسبی دارد.

توجه: ریشه‌ی مضاعف مشتق هرگز اکسترم نسبی نیست چون علامت f' در اطراف آن تغییر نمی‌کند، اما ریشه‌ی مضاعف مشتق عطف است.

-خارج از کشور-۱۳۹۰-متوسط

۲۸. گزینه ۱

الف) نمودار تابع $y = x + [x]$ به شکل رو به رو است و یک به یک است.

ب) تابع روی R پیوسته است و در $x = -1$ ریشه مضاعف دارد پس اکسترم دارد و غیریک به یک است

ج) تابع صعودی اکید است و یک به یک است $f'(x) = 3x^2 + 3 > 0$

د) غیر یک به یک $\rightarrow$ پیوسته و غیر یکنوا $\xrightarrow{\text{ریشه دارد}} y' = 3x^2 - 3$

-متنا-۱۳۹۲-متوسط

۲۹. گزینه ۲ چون این تابع در R پیوسته است بنابراین برای محاسبه کمترین و بیشترین مقدار باید عرض‌های نقاط بحرانی را بیابیم و با

مقادیر تابع در ابتدا و انتهای دامنه $(\pm\infty)$ مقایسه می‌کنیم. هر عددی که از همه بالاتر باشد ماکسیمم مطلق و عددی که از همه کمتر باشد

مینیمم مطلق است و: $Rf = [\text{عرض ماکسیمم مطلق، عرض مینیمم مطلق}]$ برد

$$f'(x) = \frac{x^2 + 3 - 2x(x+1)}{(x^2 + 3)^2} = 0 \Rightarrow -x^2 - 2x + 3 = 0 \Rightarrow x = 1, -3$$

$$\begin{cases} f(1) = \frac{2}{4} = \frac{1}{2} \quad \max \\ f(-3) = \frac{-2}{12} = \frac{-1}{6} \quad \min \Rightarrow I = \left[\frac{-1}{6}, \frac{1}{2} \right] \Rightarrow b - a = \frac{2}{3} \\ f(\pm\infty) = 0 \end{cases}$$

-منا-۱۳۹۲-متوسط

۳۰. گزینه ۲ برای این که تقعر رو به بالا باشد باید $f''(x) > 0$ شود:

$$f(x) = x^3 - 3x^2 - 24x \Rightarrow f'(x) = 3x^2 - 6x - 24 \Rightarrow f''(x) = 6x - 6 \geq 0 \Rightarrow x \geq 1$$

برای این که تابع نزولی شود باید $f'(x) < 0$ باشد.

$$f'(x) = 3(x^2 - 2x - 8) = 0 \Rightarrow x = -2, 4 \Rightarrow f'(x) \leq 0 \Rightarrow -2 \leq x \leq 4$$

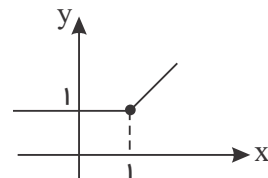
برای آن که تابع هر دو شرط را داشته باشد، از جواب‌ها اشتراک می‌گیریم:

$$1 \leq x \leq 4 \Rightarrow I = [1, 4] \Rightarrow b - a = 3$$

-منا-۱۳۹۲-متوسط

۳۱. گزینه ۴ این تابع دو ضابطه‌ای است پس بهترین روش، رسم تابع است.

$$f(x) = x + |x - 1| = \begin{cases} x + (x - 1) = 2x - 1 & x \geq 1 \\ x + (1 - x) = 1 & x < 1 \end{cases}$$

از آنجا که تابع $f(x)$ در بازه $(-\infty, 1]$ تابعی ثابت است، لذا بی‌شمار اکسترمم نسبی دارد.

-منا-۱۳۹۲-متوسط

۳۲. گزینه ۱ علامت f' و f'' را در $x = \frac{\pi}{2}$ بررسی می‌کنیم:

$$f'(x) = \sin x + x \cos x \Rightarrow f'\left(\frac{\pi}{2}\right) = 1 > 0 \quad (\text{صعودی})$$

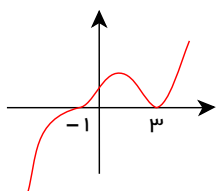
$$f''(x) = \cos x + (\cos x - x \sin x) \Rightarrow f''\left(\frac{\pi}{2}\right) = \frac{-\pi}{2} < 0 \quad (\text{تقعر رو به پایین})$$

-منا-۱۳۹۲-متوسط

۳۳. گزینه ۱ مشتق‌گیری از تابع برای بررسی اکسترمم‌های آن کار را سخت می‌کند. $x = 3$ مینیمم نسبی تابع است زیرا توان عامل

$(x - 3)$ زوج است و تابع حوالی $x = 3$ مثبت است.

از طرفی $x = -1$ عطف افقی تابع است. بنابراین نمودار تابع به صورت مقابل خواهد بود:

بنابراین تابع یک ماکزیمم و یک مینیمم نسبی دارد.

نکته: در توابع به فرم $y = (x - a)^{2n} \cdot g(x)$ که $g(a) \neq 0$ داریم:

(۱) اگر $g(a) > 0$ آنگاه $x = a$ مینیمم نسبی است.

(۲) اگر $g(a) < 0$ آنگاه $x = a$ ماکزیمم نسبی است.

نکته: در توابع $f(x) = (x - a)^{2n+1} \cdot g(x)$ که $g(a) \neq 0$ است نقطه $x = a$ طول عطف افقی منحنی $f(x)$ است.

-منا-۱۳۹۲-متوسط

۳۴. گزینه ۲ تقعر رو به پایین است بنابراین ضریب x^2 باید منفی باشد (رد گزینه ۳). از طرفی یک ریشه مثبت و یک ریشه منفی دارد،

بنابراین حاصل ضرب ریشه‌ها $\left(\frac{c}{a}\right)$ باید منفی باشد (رد گزینه ۱). مقدار x ماکسیمم تابع $\left(\frac{-b}{2a}\right)$ مثبت است (رد گزینه ۴) بنابراین گزینه ۲ صحیح است.

-منا-۱۳۹۲-متوسط

۳۵. گزینه ۱ تابع در $x = 0$ ریشه مضاعف دارد بنابراین f باید در صورت عامل x^2 داشته باشد یعنی $b = 0$.

$$y = 1 = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{ax^2}{x^2 + c} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{ax^2 + bx}{x^2 + c} = a \Rightarrow a = 1 \left. \vphantom{\lim} \right\} \Rightarrow a + b + c = 1 + 0 + (-1) = 0$$

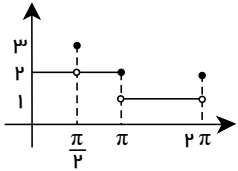
$$x = 1 \Rightarrow (1)^2 + c = 0 \Rightarrow c = -1$$

منتا-۱۳۹۲-متوسط

۳۶. گزینه ۲

$$f(x) = [\sin x + 2] = [\sin x] + 2$$

نمودار تابع $f(x)$ به صورت زیر است.

همان طور که مشاهده می کنید تابع در بی شمار نقطه در بازه $(\pi, 2\pi)$ مینیمم مطلق (برابر ۱) دارد و در یک نقطه

$x = \frac{\pi}{2}$ ماکزیمم مطلق (برابر ۳) دارد.

$$y = [\sin x]$$

منتا-۱۳۹۲-متوسط

$$۳۷. \text{گزینه ۴} \quad \text{می دانیم: } \frac{\pi}{2} = \frac{۳,۱۴}{۲} = ۱,۵۷ \in [0, 2)$$

$x = \frac{\pi}{2}$ مجانب قائم $\tan x$ است که در بازه $[-2, 2]$ قرار دارد. بنابراین تابع اکسترمم مطلق ندارد.

توجه: هر تابعی که مجانب قائم دارد یا ماکسیمم ندارد یا مینیمم مطلق ندارد و یا هر دو را ندارد.

$$\begin{cases} x \rightarrow \frac{\pi}{2}^+ \Rightarrow y \rightarrow -\infty \\ x \rightarrow \frac{\pi}{2}^- \Rightarrow y \rightarrow +\infty \end{cases}$$

منتا-۱۳۹۲-متوسط

۳۸. گزینه ۲

در تابع f که صورت آن مقداری ثابت است، در صورتی که تابع مجانب قائم نداشته باشد کمترین مقدار مخرج را به دست می

آوریم و از روی آن حداکثر مقدار کل کسر را محاسبه می کنیم. با توجه به اینکه مخرج کسر ریشه ندارد ($\Delta = -24$) پس مجانب قائم ندارد.

$$g(x) = 2x^2 - 4x + 5 = 2(x^2 - 2x + 1) + 3 = 2(x-1)^2 + 3 \geq 3$$

$$\Rightarrow Rg = [3, +\infty) \Rightarrow Rf = (0, \frac{1}{3}] \Rightarrow \max(f) = \frac{1}{3}$$

منتا-۱۳۹۲-متوسط

۳۹. گزینه ۱

$$f(x) = \frac{x^2 + 1}{x^4 + 1}$$

$$f' = \frac{2x(x^4 + 1) - 4x^3(x^2 + 1)}{(x^4 + 1)^2} = \frac{2x(-x^4 - 2x^2 + 1)}{(x^4 + 1)^2} = 0$$

$$2x = 0 \rightarrow x = 0$$

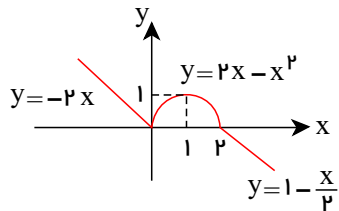
$$-x^4 - 2x^2 + 1 = 0 \rightarrow \Delta = 4 + 4 = 8 \rightarrow x^2 = \frac{2 \pm 2\sqrt{2}}{-2}$$

$$x^2 = 1 \pm \sqrt{2} \rightarrow x^2 = 1 + \sqrt{2} \rightarrow x = \pm \sqrt{1 + \sqrt{2}}$$

x	$-\sqrt{1 + \sqrt{2}}$	0	$\sqrt{1 + \sqrt{2}}$
y'	$+$	0	$-$
	$\nearrow$		$\searrow$

منتا-۱۳۹۳-متوسط

۴۰. گزینه ۳ تابع f را رسم می کنیم:

مشاهده می کنید که f در $x = 0$ مینیمم نسبی در $x = 1$ ماکسیمم نسبی دارد.

$$f(x) = \begin{cases} -2x & x < 0 \\ -(x-1)^2 + 1 & 0 \leq x < 2 \\ 1 - \frac{x}{2} & x \geq 2 \end{cases}$$

منتا-۱۳۹۳-متوسط

۴۱. گزینه ۱ نقاط بحرانی تابع را یافته و f' را تعیین علامت می کنیم:

$$f'(x) = -\sin x \cos(\cos x) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \sin x = 0 \Rightarrow x = \pi \\ \cos(\cos x) = 0 \Rightarrow \cos x = \frac{\pi}{2} \Rightarrow \cos x = 1, 57 \end{cases}$$

	x	0	π	2π
نقاط بحرانی	f'	$-$	0	$+$
	f	$\searrow$	min	$\nearrow$

$$0 < x < \pi \rightarrow -1 < \cos x < 1 \rightarrow \cos(\cos x) > 0$$

بنابراین $x = \pi$ مینیمم تابع است.

منتا-۱۳۹۳-متوسط

۴۲. گزینه ۱

$$f(x) = x + \frac{1}{x} \Rightarrow f'(x) = 1 - \frac{1}{x^2} \Rightarrow f''(x) = \frac{2}{x^3}$$

برای این که این تابع صعودی باشد، باید $f'(x) > 0$ باشد:

$$f'(x) > 0 \Rightarrow 1 - \frac{1}{x^2} > 0 \Rightarrow 1 > \frac{1}{x^2} \Rightarrow x^2 > 1 \Rightarrow x > 1 \text{ یا } x < -1 \quad (I)$$

لازم به ذکر است که مجموعه جواب فوق $x = 0$ (مجانب قائم) را شامل نمی شود، بنابراین قابل قبول است.

برای این که این تابع دارای تقعر رو به پایین باشد، باید $f''(x) < 0$ باشد. داریم:

$$\frac{2}{x^3} < 0 \Rightarrow x^3 < 0 \Rightarrow x < 0 \quad (II)$$

با توجه به اشتراک مجموعه های (I) و (II)، می توان گفت که تابع f در بازه $(-\infty, -1)$ دارای تقعر رو به پایین بوده و صعودی است.

خارج از کشور-۱۳۸۸-متوسط

۴۳. گزینه ۱ با توجه به این که توان دوم هر عدد حقیقی، عددی نامنفی است، داریم:

$$x^2 \geq 0 \Rightarrow -x^2 \leq 0 \Rightarrow x^3 - x^2 \leq x^3 \Rightarrow \sqrt[3]{x^3 - x^2} \leq \sqrt[3]{x^3} \Rightarrow \sqrt[3]{x^3 - x^2} \leq x \Rightarrow -x + \sqrt[3]{x^3 - x^2} \leq 0$$

بنابراین ماکسیمم مطلق تابع f با ضابطه $f(x) = -x + \sqrt[3]{x^3 - x^2}$ برابر با صفر است.

خارج از کشور-۱۳۸۸-متوسط

۴۴. گزینه ۴

$$y = \begin{cases} x^3 - 3x & x < -\sqrt{3} \\ -x^3 + 3x & -\sqrt{3} \leq x \leq \sqrt{3} \\ x^3 - 3x & \sqrt{3} < x \end{cases}$$

$$y' = \begin{cases} 3x^2 - 3 & x < -\sqrt{3} \\ -3x^2 + 3 & -\sqrt{3} < x < \sqrt{3} \\ 3x^2 - 3 & x > \sqrt{3} \end{cases}$$

	$-\sqrt{3}$	-1	1	$\sqrt{3}$
y'	$+$	$-$	$+$	$-$
	$\nearrow$	$\searrow$	$\nearrow$	$\searrow$
	max	min	max	min

خارج از کشور-۱۳۸۸-متوسط

۴۵. گزینه ۱ باتوجه به شکل در نقطه عطف خط مماس بر منحنی افقی است یعنی طول نقطه عطف هم ریشه مشتق اول است و هم ریشه

مشتق دوم است بنابراین ریشه مضاعف مشتق اول محسوب می شود.

$$f'(x) = -2x^3 + 22x^2 + 2ax = -2x \cdot (x^2 - 11x - a)$$

معادله $f' = 0$ یک ریشه ساده $x = 0$ دارد و یک ریشه مضاعف در معادله $2x^2 - 12x - a = 0$ دارد بنابراین:

$$2x^2 - 12x - a = 0 \xrightarrow{\Delta=0} (-12)^2 - 4(2) \cdot (-a) = 0$$

$$144 + 8a = 0 \rightarrow a = -18$$

-سراسری-۱۳۹۴-متوسط

۴۶. گزینه ۲

روش اول: با توجه به شکل و فرض مسئله، $2x + y = 88$ است، پس $y = 88 - 2x$

تابع مساحت مستطیل برابر است با:

$$S(x, y) = xy \Rightarrow S(x) = x(88 - 2x) = 88x - 2x^2$$

برای به دست آوردن بیشترین مقدار تابع S ، از آن مشتق گرفته و برابر صفر قرار می‌دهیم:

$$S'(x) = 88 - 4x = 0 \Rightarrow x = 22 \Rightarrow \max(S) = S(22) = 22(88 - 44) = 22 \times 44 = 968$$

روش دوم:

نکته: اگر مجموع دو متغیر مثبت مقداری ثابت باشد، آن گاه حاصل ضرب آن‌ها وقتی ماکزیمم است که دو متغیر با هم برابر باشند.

$$S(x) = x(88 - 2x) = 2(x)(44 - x)$$

مجموع دو متغیر x و $44 - x$ برابر مقدار ثابت 44 است. پس حاصل ضرب آن‌ها وقتی بیشترین مقدار است که $44 - x = x$ ، یعنی $x = 22$ و در آن صورت:

$$\max(S) = S(22) = 2 \times 22(44 - 22) = 968$$

-خارج از کشور-۱۳۹۱-متوسط

۴۷. گزینه ۴

$$y = \frac{3}{2} \sqrt{8 - x^2} \rightarrow y^2 = \frac{9}{4} (8 - x^2) \rightarrow 4y^2 + 3x^2 = 24$$

بنابراین نمودار تابع به صورت یک نیم بیضی به مرکز مبدأ مختصات است.

ابتدا نمودار $y = \frac{3}{2} \sqrt{8 - x^2}$ را رسم می‌کنیم. طول و عرض مستطیل مطابق شکل، برابر $2x$ و $\frac{3}{2} \sqrt{8 - x^2}$ است و داریم:

$$S_{\text{مستطیل}} = 2x \times \frac{3}{2} \sqrt{8 - x^2} = 3x \sqrt{8 - x^2} \Rightarrow S = 3 \sqrt{8x^2 - x^4}$$

$$S'_x = 3 \times \frac{16x - 4x^3}{2\sqrt{8x^2 - x^4}} = 0 \Rightarrow (4x - x^3) = 0 \Rightarrow (x)(4 - x^2) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x = 0 & \text{غ ق ق} \\ x = 2 & \\ x = -2 & \text{غ ق ق} \end{cases}$$

$$S_{\text{max}} = 3 \times 2 \times \sqrt{8 - 2^2} = 3 \times 2 \times 2 = 12$$

-خارج از کشور-۱۳۸۸-متوسط

